Registrering av livsmedelsanläggningar

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av både central och detaljerad fakta om registrering av livsmedelsanläggningar med till exempel frågor inför registrering, fakta kring beslut och om vad som händer när en verksamhet upphör.

Syftet med registrering

Syftet med att livsmedelsanläggningar ska registreras är att kontrollmyndigheten ska få kännedom om vilken typ av verksamhet en livsmedelsföretagare bedriver i en viss anläggning och var anläggningen är belägen, så att myndigheten kan utföra offentlig kontroll.

Livsmedelsföretagare är skyldiga att informera kontrollmyndigheten om alla anläggningar som de ansvarar för. Företagaren ska lämna informationen till myndigheten på det sätt som myndigheten kräver. Se artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004.

Företagare ska anmäla sin anläggning till kontrollmyndigheten i den eller de kommun/er eller det eller de län där verksamheten ska bedrivas. Företagare vars verksamhet ska kontrolleras av Livsmedelverket ska lämna in sin anmälan till Livsmedelsverket. Anmälan ska vara skriftlig. Se 2 § LIVSFS 2022:8.

Anläggningar med mobil verksamhet ska anmälas till kontrollmyndigheten i den kommun eller i det län där verksamheten huvudsakligen ska bedrivas, eller till Livsmedelsverket om verket är kontrollmyndighet. Mobila anläggningar som är registrerade eller godkända i en medlemsstat inom Europeiska unionen eller i en stat som är ansluten till EES-avtalet behöver inte anmälas i Sverige. Se 2 § LIVSFS 2022:8.

Bedömning av en anmälan om registrering

En registrering är, till skillnad från ett godkännande, ingen prövning. Myndigheten ska alltså inte bedöma om verksamheten i en viss anläggning uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen som ett led i registreringen. Myndigheten måste däremot bedöma om anläggningen ska registreras eller inte.

Registreringen av en livsmedelsanläggning är en enkel hantering som innebär att uppgifter om livsmedelsföretagaren och dess verksamhet förs in i myndighetens register eller diarium. En företagare kan aldrig nekas en registrering av en livsmedelsanläggning, bortsett från då registrering inte krävs, uppgifter saknas eller anmälan om registrering skickats till fel myndighet.

Efter att ha tagit ställning till nedanstående frågor ska myndigheten kunna avgöra om verksamheten ska registreras och sedan upplysa företagaren om beslutet. Frågorna gäller inte dricksvattenanläggningar eller anläggningar som bereder, behandlar eller bearbetar snus och tuggtobak.

1. Rör det sig överhuvudtaget om en livsmedelsverksamhet?

2. Omfattas verksamheten av något undantag enligt artikel 1.3 i förordning (EG) nr 178/2002 som medför att livsmedelslagstiftningen inte gäller?

   Verksamheter som inte omfattas av lagstiftningen

3. Ska verksamheten bedrivas med tillräcklig grad av kontinuitet och organisation?

   Livsmedelsanläggning, livsmedelsföretag och livsmedelsföretagare

4. Är verksamheten sådan att den ska registreras, inte godkännas?

   Om den verksamhet som anmälan avser omfattas av krav på godkännande ska myndigheten avvisa anmälan. Myndigheten ska upplysa företagaren om att istället ansöka om godkännande hos Livsmedelsverket eller hos länsstyrelsen om det gäller produktion av groddar.

5. Handlar anmälan om direktförsäljning av ”små mängder” primärprodukter eller jägares direktförsäljning av "små mängder" frilevande vilt eller kött från frilevande vilt?

   Det är den kommunala kontrollmyndigheten som bedömer om de nationella reglerna om leveranser av ”små mängder” i LIVSFS 2005:20 kan tillämpas. Leveranserna får endast ske direkt till slutkonsumenter och direkt lokala detaljhandelsanläggningar, till exempel butiker och restauranger, som i sin tur levererar direkt till slutkonsumenter och enbart utgöra små mängder i enlighet med föreskrifterna. Om verksamheten kommer att uppfylla kriterierna i 46-57 §§ eller 59-81 §§ i föreskrifterna ska kommunen avvisa anmälan och upplysa producenten om att en kompletterande registrering eventuellt kan behövas hos länsstyrelsen. Själva primärproduktionen, ska med undantag för jägare som levererar små mängder, alltid vara registrerad hos länsstyrelsen. Att reglerna endast gäller livsmedelsföretag i primärproduktionen framgår av 45 § i LIVSFS 2005:20. Uppfylls inte kriterierna om direkta leveranser i föreskrifterna ska leveransverksamheten registreras hos kommunen som en livsmedelsanläggning eller godkännas av Livsmedelsverket, om det gäller hantering av frilevande vilt och kött av frilevande.

   Gräns mellan primärproduktion och senare led
   Verksamheter som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung
   Betydande ändring

6. Handlar anmälan om ett anläggning med en styckningsverksamhet och producenten planerar att enbart leverera små mängder kött från fjäderfä och hardjur som har slaktats på producentens gård direkt till slutkonsumenter eller till detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter?

   Företag som slaktar fjäderfä och hardjur på jordbruksföretaget och som endast kommer att leverera färskt kött till konsumenter och lokala detaljhandelsanläggningar som levererar till slutkonsumenter omfattas inte av kraven om godkännande. Det framgår av artikel 1.3.d i förordning (EG) nr 853/2004 och av bilaga IV i EU-kommissionens vägledning till förordning (EG) nr 853/2004. Kommunen måste bedöma om anmälan gäller verksamhet som omfattas av de nationella reglerna om ”små mängder kött från fjäderfä och hardjur” i 58 § LIVSFS 2005:20. Om så är fallet och verksamheten kommer att bedrivas med sådan kontinuitet och organisation att den kan betraktas som livsmedelsföretag ska anläggningen registreras hos kommunen enligt artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004. Anläggningen registreras då som en detaljhandelsanläggning. Kan reglerna i 58 § LIVSFS 2005:20 inte tillämpas ska anläggningen godkännas av Livsmedelsverket.
   Verksamheter som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung
   Direkta leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött

7. Har anmälan kommit in till rätt myndighet? Myndigheten bör hjälpa enskilda till rätta om de av misstag vänder sig till fel myndighet. Se 6 § förvaltningslagen (2017:900). Om en handling kommit in till fel myndighet bör myndigheten skicka den rätt och dessutom underrätta den enskilde om att så har skett. Se RÅ 1989 not. 450.
   Registrering och godkännande

8. Innehåller anmälan de uppgifter som krävs enligt 6 § LIVSFS 2022:8?
   Det är uppgifter om:
   - Företagarens namn och adress.
   - Organisationsnummer, personnummer, samordningsnummer eller, om sådana uppgifter saknas för den som är etablerad i ett annat land inom EES, motsvarande identifieringsuppgifter.
   - Lokal, utrymme eller plats där verksamheten ska bedrivas.
   - En beskrivning av verksamhetens art och omfattning. Om verksamheten kommer att innefatta försäljning genom distanskommunikation eller mobil verksamhet, ska det särskilt anges.
   - I förekommande fall uppgift om hur länge verksamheten kommer att bedrivas.

   Livsmedelsanläggning, livsmedelsföretag och livsmedelsföretagare

Information som lämnas i anmälan om registrering

En anmälan ska innehålla uppgifter om företagaren, uppgifter om lokal, utrymme eller plats där verksamheten ska bedrivas och en beskrivning av verksamhetens art och omfattning. Det behöver också framgå om verksamheten är tillfällig och hur länge anläggningen då ska vara registrerad. Se 6 § LIVSFS 2022:8.

Beskrivningen ska vara tillräckligt omfattande för att kontrollmyndigheten ska kunna ta ställning till om verksamheten ska registreras enligt förordning (EG) nr 852/2004 eller om den istället ska godkännas enligt förordning (EG) nr 853/2004 eller (EG) nr 210/2013 om godkännande av anläggningar som producerar groddar.

Särskilt viktigt är att det framgår vem livsmedelföretagaren är (en fysisk eller juridisk person). Beslut om registrering, bevis om registrering av mobil verksamhet eller eventuellt en avvisning av anmälan ska riktas till livsmedelsföretagaren.

Uppgifterna behövs även för att myndigheten ska kunna riskklassa anläggningen och planera kontrollen. Observera att registrering och riskklassning är två helt skilda processer.

Registrering ska kunna ske utan ett besök på plats och därför kan det vara svårt att bedöma om verksamheten beskrivits korrekt. När kontrollmyndigheten ska fatta beslut om riskklassning och inte har tillräckligt med underlag kan kontrollmyndigheten ta in uppgifterna om verksamheten i samband med offentlig kontroll eller begära in ytterligare uppgifter med stöd av 20 § livsmedelslagen (2006:804).

När det gäller primärproduktionsanläggningar görs klassningen i regel i direkt anslutning till registreringen. Därför bör anmälan om registrering av anläggningar i primärproduktionen innehålla uppgifter om vad företagaren bedömer är den huvudsakliga livsmedelsverksamheten och vilka övriga verksamheter i primärproduktionen som bedrivs, eftersom det styr klassningen. Huvudsaklig verksamhet kan till exempel vara mjölkproduktion och övriga verksamheter spannmålsproduktion och biodling.

Anmälan av en primärproduktionsanläggning ska även innehålla uppgifter om omfattningen av de olika produktionsinriktningarna. Uppgifter om användningen av kvalitetssäkringssystem är frivilliga att lämna men påverkar klassning och därmed prioritering av kontrollfrekvensen hos den enskilda verksamhetsutövaren.

Livsmedelsföretagare i primärproduktionen som planerar att leverera små mängder primärprodukter direkt till slutkonsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter ska också meddela det för eventuell registrering. Anmälan måste innehålla de uppgifter som behövs för att avgöra om verksamheten omfattas av undantagen om producenters direkta leveranser av små mängder enligt artikel 1.2.c i förordning (EG) nr 852/2004 och artikel 1.3.c i förordning (EG) nr 853/2004. Se även 44-45 §§ LIVSFS 2005:20.

Om verksamheten är registrerad som ett livsmedelsföretag i primärproduktionen och kriterierna för små mängder uppfylls räcker det med en komplettering av primärproducentens befintliga registrering. I övriga fall ska verksamheten vara registrerad hos den kommunala kontrollmyndigheten.

För leverans av små mängder opastöriserad mjölk direkt till konsumenter krävs en särskild registrering hos länsstyrelsen. Se 76 § LIVSFS 2005:20. För leverans av små mängder levande musslor direkt till konsumenter och till lokala detaljhandelsanläggningar behövs också en särskild registrering hos länsstyrelsen. Se 65 § LIVSFS 2005:20.

Riskklassning av anläggningar och verksamheter

Riskbaserad foder - och livsmedelskontroll - primärproduktionen

Gränsdragning mellan primärproduktion och senare led

Om uppgifter saknas

Normalt sett kan ofullständig beskrivning av verksamhetens omfattning och art inte leda till avvisning av anmälan om registrering. Om vissa uppgifter som krävs enligt 6 § LIVSFS 2022:8 saknas i anmälan, kan myndigheten undersöka om uppgifterna finns tillgängliga på annat sätt och om det är möjlig göra en registrering trots att dessa uppgifter saknas i anmälan. Bedömer myndigheten att registrering inte kan ske bör de uppgifter som saknas begäras in. Om uppgifterna ändå inte kommer in får ärendet avslutas med ett beslut om avvisning av anmälan, eftersom registrering inte kunnat ske.

Registrering kan inte nekas med hänvisning till att till exempel hygieniska krav i lagstiftningen inte kan antas vara uppfyllda eftersom registreringen inte innebär en prövning i sak.

Underrättelse om beslut om registrering

Med myndighetsbeslut menas att myndigheten slutligt bestämmer sig för vad den ska göra i ett visst ärende. En registrering är ett myndighetsbeslut och ska hanteras som alla andra beslut i enlighet med reglerna i förvaltningslagen (2017:900). Det innebär bland annat att företagaren ska underrättas om beslutet. Underrättelse kan ske muntligt eller skriftligt enligt 33 § förvaltningslagen (2017:900). Vid muntlig underrättelse bör det dokumenteras genom en tjänsteanteckning. Kravet på underrättelser gäller även beslut om registrering av livsmedelsföretag i primärproduktionen.

Mobila verksamheter

När en mobil verksamhet registreras ska livsmedelsföretagaren alltid få en handling, ett ”bevis”, som visar att anläggningen är registrerad. Se 8 § LIVSFS 2022:8. Företagaren ska vid kontroll kunna visa att anläggningen är registrerad. Av beviset ska det framgå vilken verksamhet registreringen gäller. Se 12 § LIVSFS 2022:8.

Det är dock lämpligt att inte utforma beviset allt för detaljerat eftersom verksamheten i en mobil anläggning kan skilja sig åt över tid utan att det handlar om en betydande ändring.

Information från kommun till länsstyrelse

När en kommunal kontrollmyndighet bestämmer sig för att en verksamhet omfattas av undantagen om producenters direkta leveranser av små mängder primärprodukter, frilevande vilt och kött från frilevande vilt och därmed inte ska registreras hos kommunen, är det ett beslut som ska hanteras som alla andra beslut enligt förvaltningslagens regler. Länsstyrelsen bör informeras om kommunens beslut så att de kan komplettera registreringen hos länsstyrelsen.

Det första kontrolltillfället

Vid det första kontrollbesöket av en registrerad anläggning bör kontrollmyndigheten tillsammans med företagaren fastställa och dokumentera vilka lokaler och utrymmen som anläggningen omfattar. Det är särskilt viktigt i de fall anläggningen angränsar till andra anläggningar eller till privatbostäder.

Myndigheten bör också följa upp vilka verksamheter som bedrivs och att riskklassningen är korrekt.

På primärproduktionsanläggningar bör myndigheten även följa upp att informationen från företagaren om anslutning till kvalitetssäkringssystem är aktuell och korrekt.

Betydande ändring av verksamhet vid registrerade anläggningar

Livsmedelsföretagare har en skyldighet att anmäla betydande ändringar till kontrollmyndigheten. Se artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004. Att bedriva verksamhet som går utöver anmäld och registrerad verksamhet är bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Betydande ändringar ska normalt inte leda till att ett nytt beslut om registrering fattas. Det räcker att uppgifterna förs in i det register myndigheten har över livsmedelsföretagare så att myndigheten har aktuell information om verksamheten. Förändringen kan komma att påverka behovet av kontroll varför en riskklassning av anläggningen kan bli aktuell.

Inte heller för mobila anläggningar behöver ett nytt beslut om registrering fattas vid betydande ändringar. Dock bör livsmedelsföretagaren få en kopia på tjänsteanteckning eller ett nytt utdrag ur myndighetens register så att företagaren kan visa andra kontrollmyndigheter att denne anmält betydande ändringar och därmed utfört sin skyldighet. Se 8 § LIVSFS 2022:8.

Ändras eller utökas verksamheten på den registrerade anläggningen till att omfatta något som kräver godkännande måste en ansökan om godkännande skickas in till den behöriga kontrollmyndigheten. Den ändrade eller utökade verksamheten får inte starta innan anläggningen är godkänd. Exempel på sådana

ändringar är en växtodlare som bedriver containerodling och som planerar att även producera groddar. I vissa fall kan ändringen eller utökandet innebära att det blir två anläggningar eftersom de behöver godkännas eller registreras av två olika myndigheter.

Godkännande av livsmedelsanläggningar

Groddar

Avregistrering av en registrerad anläggning

De behöriga myndigheterna ska ha en aktuell förteckning över de livsmedelsföretagare som har registrerats. Läs mer om registervård här:

Registervård

Avregistrering kan också vara en myndighetsåtgärd vid konstaterad bristande efterlevnad. Läs mer om avregistrering som myndighetsåtgärd här:

Stängning, återkallande och avregistrering

Senast uppdaterad 30 juni 2025 Ansvarig grupp ROR_LH